

”Et blivende løft på landet”

**Lokal Udviklingsstrategi
2007-2013
For den Lokale Aktionsgruppe
i
Herning Kommune**

LAG HERNING

Forord

Fremtidig vækst i landdistrikterne

Udviklingen af Herning Kommunes landdistrikter er af vital betydning for kommunens fremtid. Efter sammenlægningen af Herning, Trehøje, Aaskov og Aulum-Haderup Kommuner er Herning nu landets 3. største kommune arealmæssigt med et areal på 1.323 km², landets 12. største kommune indbyggermæssigt og med omkring 40 bysamfund af vidt forskellig størrelse. En tur ud på landet afslører hurtigt, at der er store forskelle. Nogle af de mindre byer ser ud til at blomstre, medens andre virker stillestående eller ligefrem bærer forfaldets tegn.

Hensigten med LAG Hernings lokale udviklingsstrategi er at skabe sammenhæng og synergieffekter mellem alle de involverende aktører, dvs. mellem de initiativer, som lokale borgere, foreninger, kommunen og regionen, samt andre LAG'er igangsætter til forbedring af vilkårene i landdistrikter. LAG Hernings lokale udviklingsstrategi er således overordnet retningsanviser for udviklingen i LAG Hernings geografiske dækningsområde.

Strategien skal resultere i, at Herning bliver kraft- og videntcenter for udviklingen af landdistrikterne i Danmark. LAG Herning vil spille en proaktiv rolle i forbindelse med identifikation af fremtidssikrende kompetenceudvikling af borgere og virksomheders medarbejdere i landdistrikterne. Dette samarbejde vil næres af et snævert samspil med de lokale uddannelses- og forskningsinstitutioner og derigennem være en vigtig katalysator for vækst i landdistrikterne.

Det foreliggende arbejde er afstemt i forhold til den Nationale Strategi for det danske landdistriktsprogram 2007-2013, Region Midtjyllands udviklingsplan (RUP) og Herning Kommunes Planstrategi og kommende kommuneplan.

LAG Hernings lokale udviklingsstrategi vil være det fremtidige fundament for LAG Hernings arbejde i programperioden, og danne baggrund for at understøtte en bred vifte af nyskabende kulturelle, erhvervmæssige, og sociale kompetenceskabende aktiviteter og initiativer.

Bestyrelsen har besluttet at gennemføre en årlig evaluering af strategien og udarbejde handlingsplaner. Hensigten hermed er til en hver tid at sikre den optimale implementering af bæredygtige projekter.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen for LAG Herning

INDHOLD

Forord	2
Fremtidig vækst i landdistrikterne	2
A. Formalia: navn og adresse	4
Kontaktperson	4
Bilag	4
D. Redegørelse for udarbejdelsen af lokal udviklingsstrategi og gennemførelse.....	5
D1. Inddragelse af medlemmerne af LAG - Herning	5
D2. Inddragelse af det lokale liv.....	5
D3. Inddragelse af de offentlige myndigheder.....	6
D4. Rolle-/opgavefordelingen mellem formanden, bestyrelsen og koordinatoren	6
E. Analyse af området	8
Området er Herning Kommune	8
Herning Kommune i relation til Region Midtjylland.....	8
Herning Kommune set indefra	10
Swot-analyse	10
Stærke sider	10
Svage sider	11
Trusler.....	11
Muligheder	12
Problemer og udfordringer	12
F. Strategi.....	14
F1. De overordnede målsætninger	15
Indsatsområde 1 – Erhverv & beskæftigelse.....	16
Indsatsområde 2 - Bosætning og attraktive levevilkår	17
Tværgående aktiviteter.....	18
F2. Kvantificerede målsætninger.....	18
F3. Forventede aktiviteter	19
G. Andre målsætninger	20
H. Budget og tidsplan	20
Vægtning af indsatsområderne frem til 2009	21
I. Bemærkninger.....	21
J.Underskrifter.....	21

A. Formalia: navn og adresse

A1. Navn på lokal aktionsgruppe:
LAG Herning

A2: Den lokale aktionsgruppes adresse:
Iværksætterhuset
Industrivej 18
7490 Aulum

A3: Type af lokal aktionsgruppe:
Lokal aktionsgruppe under landdistriktsprogrammet 2007 - 2013

Kontaktperson

B1: Kontaktperson:
Hans-Ejner Juulsen, Formand / Alex Würtz, Koordinator

B2: Kontaktpersonens adresse:
Østvænget 81, Hodsager
7490 Aulum

B3: telefon nr.:
97 47 60 85 / 61 35 83 54 /30 54 35 33 (aw)

B4: E-mail:
hej@lagherning.dk / aw@lagherning.dk

Bilag

Der er ingen bilag til denne udviklingsstrategi

Ryttere ved Præstebjerg

D. Redegørelse for udarbejdelsen af lokal udviklingsstrategi og gennemførelse

Udviklingsstrategien er blevet til i perioden fra oktober til december 2007. Udviklingsstrategien tager afsæt i forhåndsansøgningen, samt en uddybning af relevante områder, statistisk materiale, dialog med Region Midtjylland, Herning Kommunes planlægningsafdeling, borgermøder og Idé-værksteder, direct mail til medlemmerne, feedback til bestyrelsen ved brug af LAG Hernings hjemmeside, samt på baggrund af møder med Landsbykontaktudvalget for Herning Kommune.

D1. Inddragelse af medlemmerne af LAG - Herning

LAG Herning har udarbejdet den lokale udviklingsstrategi blandt andet med input fra medlemmer. Dette er sket gennem en række tiltag:

- afholdelse af borgermøder, hvor såvel medlemmer som borgere i kommunen var inviteret. I forbindelse med disse møder blev der afholdt workshops, hvor deltagerne udarbejdede SWOT analyser for deres område – efterfulgt af udarbejdelse af et Idé-katalog. I forbindelse med et efterfølgende bestyrelsesmøde, blev såvel resultaterne fra SWOT analysen og de udarbejdede ideer anvendt i bestyrelsens eget arbejds møde omkring udviklingen af udviklingsstrategien.
- Nyhedsbrev sendt til samtlige medlemmer i november måned fortællende om strategiarbejdet og med opfordring til at starte lokal dialog omkring mulige projekter.
- Efterfølgende har medlemmerne modtaget per brev kopi af strategien og tilbagemeldinger og forslag er sket ved brug af LAG Hernings hjemmeside.

LAG Herning vil fremover bl.a. inddrage medlemmerne ved at:

- Y udsende Nyhedsbreve
- Y afholde tema og medlemsarrangementer
- Y invitere medlemmerne til workshops og foredrag
- Y bruge foreningens hjemmeside aktivt med løbende information om bestyrelsens arbejde og igangværende projekter
- Y åbne muligheder for tilbagemeldinger via hjemmesiden fra de løbende og årlige evalueringer af igangsatte projekter og tilhørende handlingsplaner.

D2. Inddragelse af det lokale liv

Inddragelse af det lokale liv er blandt andet sket gennem de to afholdte borgermøder (Nord & Syd møderne) den 2. og 4. oktober. Derudover aktiv brug af den lokale presse i området (Herning Folkeblad, Dagbladet Holstebro og de lokale ugeaviser). Samt gennem deltagelse af Herning Central Biblioteks tema måned omkring landdistrikterne i kommunen. (www.herningdebatten.dk).

Med henblik på at sprede et bredere kendskab til de muligheder Landdistriktsprogrammet åbner op for, har LAG Herning deltaget i to større julemesser (Nord & Syd) med en lille stand og har herigennem haft dialog med mange borgere. Der er i denne forbindelse tegnet nye medlemmer til foreningen.

LAG Herning har derudover deltaget aktivt i forbindelse med landsbykontaktudvalgets strategiarbejde og handlingsplaner.

LAG Herning har derudover oprettet kontor i Iværksætterhuset i Aulum, bl.a. med henblik på at skabe relevante kontakter til erhvervslivet.

LAG Herning agter i programperioden blandt andet at etablere et tæt samarbejde med landsbykontaktudvalget med henblik på fælles initiativer.

D3. Inddragelse af de offentlige myndigheder

Der er løbende dialog og samarbejde med såvel Herning Kommune som Region Midtjylland. For at sikre den optimale sammenhæng og helhedsplanlægning har LAG Herning under strategiarbejdet, drøftet den regionale udviklingsplan (RUP) og kommunens planstrategi m.m. med relevante nøglepersoner i begge organisationer.

LAG Herning har haft mange fordele ved det tætte samarbejde. Både Herning Kommune og Region Midtjylland har bidraget med økonomisk støtte i forbindelse med ekstern hjælp til udarbejdelsen af strategiarbejdet. Derudover deltager LAG Hernings koordinator i en arbejdsgruppe i regions regi, hvor der arbejdes på et antal pilotprojekter i regionen. Derudover har LAG Herning i en meget tidlig fase været inddraget af Herning Kommunes planafdeling i forbindelse med landbyfornyelse i Sdr. Felding og Kibæk byer finansieret af Herning Kommune og Socialministeriet.

Den lokale udviklingsstrategi er administrativt godkendt af Region Midtjylland i januar 2008. I Herning Kommune har strategien været forelagt Byplanudvalget før godkendelsen i Økonomi- og Erhvervsudvalget i januar 2008.

LAG Herning agter at spille en proaktiv rolle i fremtidige projekter i henholdsvis kommunal og regionalt regi. LAG Herning vil således deltage i debatterne om den regionale udviklingsplan og den kommende kommuneplan for Herning Kommune. LAG Herning vil også fremover holde tæt kontakt til både regionen og kommunen.

D4. Rolle-/opgavefordelingen mellem formanden, bestyrelsen og koordinatoren

Der er afholdt 9 bestyrelsesmøder siden den stiftende generalforsamling, herunder strategisk workshop for hele bestyrelsen. Der har i perioden været nedsat arbejdsgrupper i forbindelse med forberedelsen af de to borgermøder med deltagelse af medlemmer fra bestyrelsen.

Hidtil og fremover følgende opgaver for formanden og bestyrelsen:

Formanden og den øvrige bestyrelsen tilsammen varetager den overordnede ledelse af aktionsgruppens virksomhed og fører tilsyn med aktionsgruppens daglige ledelse, herunder:

- Drøftelse og vedtagelse af de overordnede visioner, værdier og strategier
- Godkendelse af projekter til finansiering under landdistriktsprogrammet
- Udarbejdelse af årsrapport og regnskab
- Fremlæggelse af udkast til årsregnskab og revisionsberetning til godkendelse på den ordinære generalforsamling
- Godkendelse af budget for det kommende år
- Eksklusion af medlemmer

- Udvikling af foreningens aktiviteter
- Godkendelse af resultatmål
- Den nødvendige opfølgning på og kontrol med foreningens aktiviteter
- Årlig evaluering af programindsatsen samt udarbejdelse af evt. justeringer og handlingsplaner

Koordinatoren refererer direkte til bestyrelsen. Desuden varetager koordinatoren den daglige drift og koordination af foreningens virke, hvilket sker i snæver dialog og samarbejde med formanden.

Hidtil har koordinatorens roller og arbejdsområder været

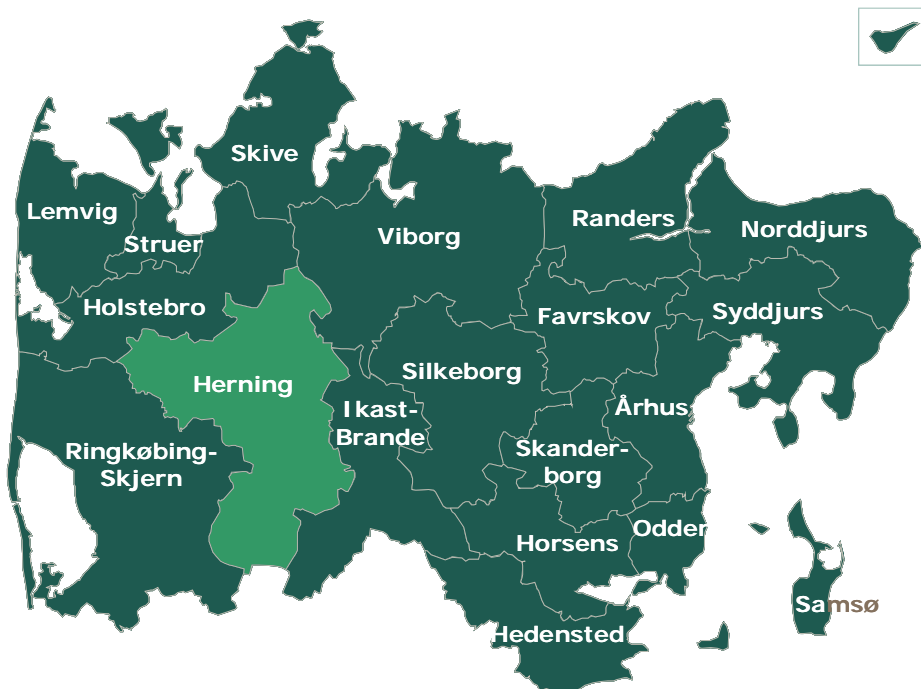
- Sekretær for bestyrelsen
- Facilitator i forbindelse med strategiarbejde/workshops i bestyrelsen
- Tovholder for udarbejdelsen af den lokale udviklingsstrategi
- Forbindelsesofficer mellem offentlige myndigheder, andre LAG'er og medlemmer
- Oprettelse og vedligeholdelse af foreningens hjemmeside
- Deltagelse i projektarbejdsgrupper i regionsregi

Fremover vil koordinatorens roller og arbejdsopgaver blandt andet være

- Sekretær for bestyrelsen
- Den daglige varetagelse af foreningens administrative arbejde
- Forbindelsesofficer mellem offentlige myndigheder, andre LAG'er og medlemmer
- Vedligeholdelse af foreningens hjemmeside
- Behandle og indstille indkomne projektforslag til bestyrelsen
- Fungere som rådgiver i forbindelse med påbegyndelse og gennemførelse af projekter for såvel bestyrelse som projektholdere
- Tilsikre at mål og indsatser bliver opfyldt, herunder kontrolopfølgning for Fødevarerministeriet.
- Fundraising
- Evaluering og kontrol af igangværende projekter
- Deltage i koordinatormøder afholdt af Fødevarerministeriet.

E. Analyse af området

Området er Herning Kommune

Efter sammenlægningen af Herning, Trehøje, Aaskov og Aulum-Haderup Kommuner er Herning Kommune landets 3. største kommune med et areal på 1.323 km² eller 132.300 ha. Størstedelen af arealet – tæt ved 96 % er i landzone. De resterende 4 % er helt overvejende byzone. 99.000 ha er omfattet af landbrugspligt, mens 42.000 ha er skov og/eller naturbeskyttede områder.

Skove, plantager, heder og de mange ådale er karakteristisk for naturen i Herning Kommune.

Ø Naturen og dermed landdistrikterne indeholder i sig selv således et stort potentiale for indlandsturisme i området og for lokale naturoplevelser.

Herning med forstæder er med sine godt 40.000 indbyggere langt det største bysamfund. Herudover findes omkring 40 mindre bysamfund og landsbyer.

Herning Kommune i relation til Region Midtjylland

Den gennemsnitlige *personindkomst* i Herning Kommune var i 2005 185.000 kr. Det er en smule under gennemsnittet på 189.000 for Region Midtjylland. 6 af de 7 kommuner i regionen, der ligger over det regionale gennemsnit, ligger i regionens østlige del. Væksten i personindkomsten i Herning Kommune i de seneste 10 år har været på 37 %. Hermed har kommunen haft den fjerde laveste tilvækst blandt regionens kommuner.

Antallet af *arbejdspladser* var pr 1. januar 2006 45.859 i Herning Kommune. Dermed har Herning Kommune det tredje største antal arbejdspladser i regionen, kun overgået af Viborg og Århus. Antallet af arbejdspladser i Herning Kommune er steget med 847 i forhold til året før. Det svarer til en stigning på knap 2 %. Arbejdsstyrken vil udgøre en

faldende del af befolkningen i de kommende år. Derfor kan det på sigt blive vanskeligt at opfylde efterspørgslen efter arbejdskraft.

Ø *En af de store udfordringer fremover bliver således at øge den lokale arbejdsstyrke. Det kan blandt andet ske ved at landdistrikterne - og hele Herning Kommune - bliver et stadig mere attraktivt område at bo i.*

Hvad angår iværksættere i Herning - Ikastområdet er både etableringsraten og vækstiværksætterne under både landsgennemsnittet og gennemsnittet i Østjylland.

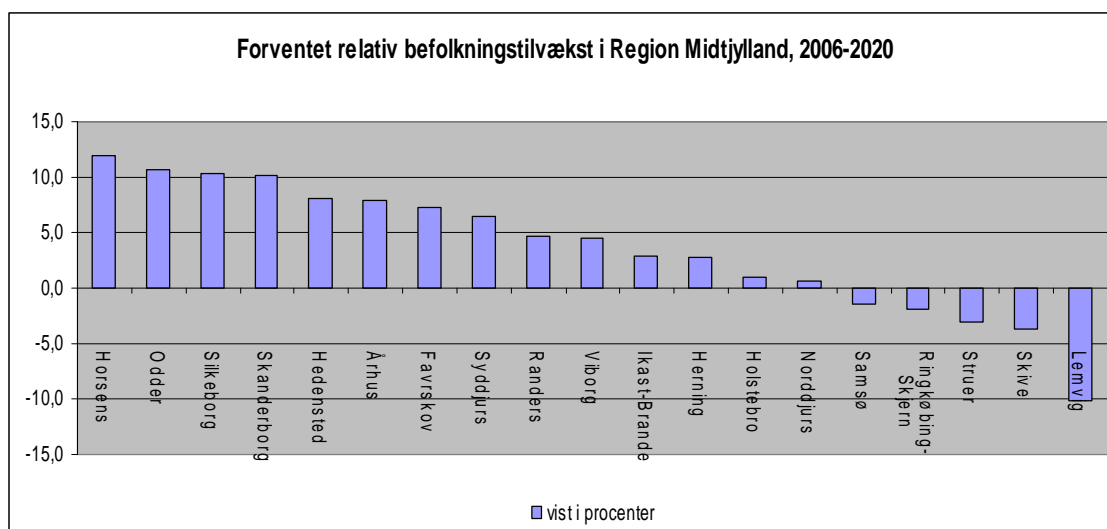
Ø *En af fremtidens udfordringer bliver derfor at sikre, at iværksætterne fortsat kan spille en væsentlig rolle i erhvervsudviklingen. Her kan ledige bygninger på landet og produktudvikling indenfor fødevarerområdet og turismen spille væsentlige roller fremover.*

I Herning Kommune har knap 30 % af de unge ikke en kompetencegivende *uddannelse*. Det svarer nogenlunde til både regionens og landets gennemsnit. Ca. 67 % af arbejdsstyrken i Herning Kommune har en erhvervskompetencegivende uddannelse. Herning placerer sig dermed i den nederste halvdel af kommunerne i regionen.

Ø *En af fremtidens store udfordringer bliver at sørge for at flest muligt unge og flest muligt i arbejdsstyrken har kompetencegivende uddannelser. Det gælder naturligvis også de unge og medlemmerne af arbejdsstyrken i landdistrikterne.*

Befolkningstallet i Herning Kommune var pr 1. januar 2007 ca. 83.600, knap 300 flere end året før. Herning Kommune er dermed hvad angår indbyggertal den 5. største kommune i Regionen. Region Midtjylland forventes ifølge Danmarks Statistik at få én af de højeste befolkningsmæssige vækstrater i landet på 5,4 % frem til 2020. Det er især den østlige del af regionen, der vokser. I Herning Kommune forventer Danmarks Statistik en vækst på 2,7 %. Herning Kommune forventer dog ifølge egne prognoser en noget større vækst, nemlig 4 % frem til 2016.

Ø *En af udfordringerne bliver at medvirke til, at også landdistrikterne yder sit bidrag til en fortsat befolkningsmæssig tilvækst i Herning Kommune.*

Kilde: Danmarks Statistik

Herning Kommune set indefra

Herning Kommune blev pr 1. januar 2007 sammenlagt af Trehøje, Aaskov, Aulum-Haderup og den tidligere Herning Kommune.

Hvad angår arbejdspladser har der været vækst i alle de fire "gamle" kommuner.

Omkring 50.000 af kommunens befolkning bor i Herning med forstæder. Ca. 21.000 bor på landet eller i byer under 1.000 indbyggere, mens ca. 12.000 bor i centerbyerne Sunds, Vildbjerg, Kibæk, Sdr. Felding og Aulum.

Befolkningsmæssigt havde Herning og Trehøje de foregående 5 år haft en befolkningstilvækst på godt 2 %, mens Aulum Haderup og Aaskov havde haft en stigning på omkring 1 %.

Fremover forventes befolkningstilvæksten at ske i udbygningsområderne i og omkring Herning by. Der vil også være en vækst i Sunds, Vildbjerg, Kibæk og Aulum. Til gengæld forventes fald i befolkningstallet i landområderne og landsbyerne.

Herning Kommune er opdelt i 35 skoledistrikter, heraf omfatter Herning By med forstæder 14 distrikter. Af de 21 distrikter uden for hovedbyen forventes stigende elevtal i skolerne i den nordligste del af kommunen og omkring Vildbjerg, mens elevtallet i de øvrige områder forventes at falde især i den vestligste og den sydlige del af kommunen. *Ø Nogle af udfordringerne bliver at modvirke befolkningstilbagegangen på landet, styrke centerbyerne og afdæmpe virkningerne af faldende befolkningstal.*

Swot-analyse

LAG Herning gennemførte SWOT analyser i forbindelse med de to afholdte borgermøder den 2. og 4. oktober 2007, derudover har kommunens landsbykontaktudvalg som led i sit arbejde udarbejdet en analyse af styrker, svagheder, trusler og muligheder for landdistrikterne i Herning Kommune:

Stærke sider

Et godt alternativ til Herning. De mindre byer og landsbyer er i dag gode alternativer til at bo i de større bysamfund. Boligerne er relativt billige og afstanden til Herning og andre større bysamfunds arbejdspladser og indkøbsmuligheder er begrænset.

Skole, børnehaver, haller, forsamlingshuse, ældreboliger mv. Der er i mange af de mindre byer og landsbyer skoler, børne- og kulturinstitutioner m.m. af uvurderlig betydning for lokalsamfundet ikke mindst for børnefamilierne og som sociale samlingspunkter for lokalbefolkningen.

Aktivt foreningsliv. Sammenhold og initiativlyst præger de mindre bysamfund og landdistrikterne. Aktiviteterne er i høj grad baseret på frivilligt arbejde. Der er mange gode lokale ressourcer, der bl.a. bruges til at skabe mange sportslige og kulturelle tilbud for borgerne i lokalsamfundene.

Nærhed til naturen. Nærheden til naturen og masser af plads til livsudfoldelse er et vigtigt aktiv for landdistrikterne. Der er mange lokale rekreative muligheder som kan udnyttes i hverdagen. Ved kommunalreformen har kommunen pr. 1.1 2007 fået overført kompetencen inden for det åbne lands planlægning og naturforvaltning. Det giver nye muligheder for at få opfyldt lokale ønsker og behov inden for naturforvaltning og friluftsliv.

Svage sider

Gennemkørende trafik. Mange af de mindre bysamfund og landsbyer er plaget af tung gennemkørende trafik, og ikke alle skoleveje er sikre for børnene. Trafikken skaber utryghed og miljøgener i hverdagen. Med kommunalreformen er det ikke længere amtet - men derimod som regel kommunen - der har ansvaret for landevejene. Det giver nye muligheder for at påvirke beslutningstagerne.

Kun få indkøbsmuligheder og arbejdspladser. Der er kun få lokale forretninger og mindre virksomheder. Job og indkøb skal derfor typisk findes i de større bysamfund. De fleste familier er derfor henvist til en pendlertilværelse, hvor to biler kan være den eneste udvej for at få en hverdag til at hænge sammen.

Mangelfuld offentlig transport. Den offentlige transport er ikke god nok. Der mangler især busforbindelser om aftenen og i weekends, hvilket især har betydning for unge under uddannelse, børnenes fritidsinteresser og de ældres muligheder for at blive boende i lokalområdet.

Manglende byggegrunde. Der efterlyses i flere mindre bysamfund og landsbyer nye muligheder for nybyggeri der ville kunne være med til at fastholde befolkningsunderlaget for skole, institutioner, forretninger mv. Byggepriserne er imidlertid de samme som i de større byer. De relative høje byggepriser kan bl.a. opvejes ved etablering af unikke lokale byggegrunde f.eks. i form af storparceller o.l. med en naturskøn beliggenhed.

Trusler

Blive glemt af kommunen. Der er en udbredt frygt for at blive glemt af kommunen, og for at kommunen ikke i tilstrækkeligt omfang støtter fastholdelse af levende lokalsamfund også i økonomisk forstand. Frygten for at blive glemt skal formentligt ses i sammenhæng med, at kommunen fremover vil være væsentlig større end tidligere.

Skolen eller andre kommunale institutioner lukker og børnefamilierne flytter. Det værst tænkelige scenarium i mange mindre bysamfund er, at skolen eller andre kommunale institutioner skulle blive lukket. Ikke mindst skolen vurderes, at være afgørende for at kunne fastholde og tiltrække børnefamilier samt bevare et levende lokalsamfund.

De ældre flytter til de større bysamfund. De manglende lokale indkøbsmuligheder, mangelfuld offentlig transport, mangel på lokale ældreboliger mv. er med til at gøre hverdagen besværlig for de ældre i landdistrikterne. Mange ældre vælger derfor at flytte til de større bysamfund.

Lukning af lokale industriarbejdspladser. Der er i dag en del især mindre industrivirksomheder i landdistrikterne, som lokalt har stor betydning for de mindre bysamfund. Lukning af industriarbejdspladser f.eks. som følge af bl.a. globaliseringen kan ikke udelukkes og vil være med til at fremme en udvikling med fraflytning.

Svækkelse af befolkningsunderlaget for offentlig og privat service og aktivitet. Fraflytning og et faldende befolkningstal gør det sværere at opretholde skoler, børneinstitutioner, forretninger og øvrige lokale aktiviteter i landdistrikterne. Og faldende befolkningstal kan endvidere være med til at give en skæv social og aldersmæssig sammensætning af befolkningen. Der kan komme til at mangle social mangfoldighed.

Muligheder

Flere bor på landet. Kommunalreformen har til en vis grad ændret magtforholdene mellem by og land. Næsten halvdelen af vælgerne til kommunalvalgene bor i dag uden for Herning by inklusiv forstæderne. Det giver forbedrede muligheder for at øve indflydelse på beslutningerne i byrådet både på kort og langt sigt.

De nye motorveje giver nye lokale udviklingsmuligheder fordi tilgængeligheden til arbejde, indkøb og fritidsmuligheder forbedres i store dele af landområdet. Mindre tidsforbrug til transport, nye beskæftigelsesmuligheder mv. vil gøre det lettere at tiltrække nye tilflyttere til de mindre bysamfund og landsbyerne.

Kommunen bakker op også økonomisk. Der er mange lokale ressourcer i de mindre bysamfund og landsbyerne, som i dag er med til at skabe en masse lokale tilbud og aktiviteter. Men det er vigtigt for det lokale engagement, at kommunen bakker op på alle mulige måder, herunder med økonomisk understøttelse hvor der er behov for det. Der efterlyses endvidere fra flere mindre bysamfund en reel efterlevelse af den nuværende landdistriktspolitik i Herning kommune.

Byforskønnelse og byfornyelse. Nogle af de mindre bysamfund og landsbyer efterlyser en forstærket indsats for byfornyelse og byforskønnelse af de offentlige bygninger, veje og grønne områder med det formål at forbedre attraktionsværdien af de mindre bysamfund og landsbyer. På længere sigt kan det være med til at fastholde nuværende beboere og tiltrække nye indbyggere.

Markedsføring og synliggørelse. Der er i dag mange attraktive livsmuligheder i de mindre bysamfund og landsbyer, som med fordel kunne synliggøres og markedsføres bedre over for potentielle tilflyttere. Når nye familier flytter til, er det endvidere vigtigt, at der bliver taget godt i mod dem, så de føler sig hjemme fra første færd. På de interne linjer i kommunen er der behov for en synliggørelse og markedsføring, over for forvaltningerne og byrådet, for at sikre at landdistrikternes interesser altid indgår i beslutningsgrundlaget.

Det er LAG Hernings opfattelse, at denne analyse er et godt udgangspunkt for LAG'ens lokale udviklingsstrategi og de kommende projekter. Blandt de stærke sider, der måske kan udnyttes er også nærheden til lufthavnen i Billund og Karup.

Problemer og udfordringer

Landdistriktsområderne i Herning Kommune står overfor store udfordringer i fremtiden. Mange landsbyer kæmper med en negativ udvikling, hvor unge varigt forlader landsbyerne og landområderne og flytter til de større byer. Forretningslivet har svært ved at overleve, mindre landbrug og industri lukker og huse får lov at forfalde. Vigende befolkningstal truer skoler, offentlig transport og anden offentlig service. Der må ikke blive tale om en negativ spiral. LAG Herning vil være med til at bremse og vende udviklingen, så landdistrikterne bliver stadig mere attraktive både som bosted, som sted for at skabe nye arbejdspladser og som fritids- og turistdestination.

Landdistrikterne rummer store potentialer. Her er plads og frisk luft. Her er store naturoplevelser lige uden for døren. Mange landsbyer rummer stærke sociale netværk og foreningsliv. Ressourcer som LAG Herning vil tilstræbe at bringe i spil for at skabe fornyelse og udvikling i disse områder. Det vil LAG Herning blandt andet gøre ved at:

Ø Tage udgangspunkt i lokale vilkår og ressourcer ud fra en klar erkendelse af forskelligheden i Herning Kommunes geografiske område. Analysere, udnytte og fokusere på de unikke lokale vilkår og ressourcer set i lyset af det pågældende lokalområdes specifikke udviklingsbehov og potentialer.

Ø Støtte aktiviteter der fremmer bedre synergi mellem by og land. En landsby er ikke en isoleret ø, uafhængig af resten af samfundet. Derfor skal der være synergi mellem den udvikling som kommer udefra. LAG Herning tror på at det er en forudsætning for at fastholde og udvikle nye erhverv og servicefaciliteter.

Ø Forsætte med at udbygge det gode samarbejde der er opnået med offentlige myndigheder, borgere og interesseorganisationer i planlægningsperioden. Herunder en inddragelse af de lokale videninstitutioner i forbindelse med erhvervsfremme for at skabe nytænkning i forhold til såvel eksisterende samt i forbindelse med etablering af nye erhverv og nye produkter.

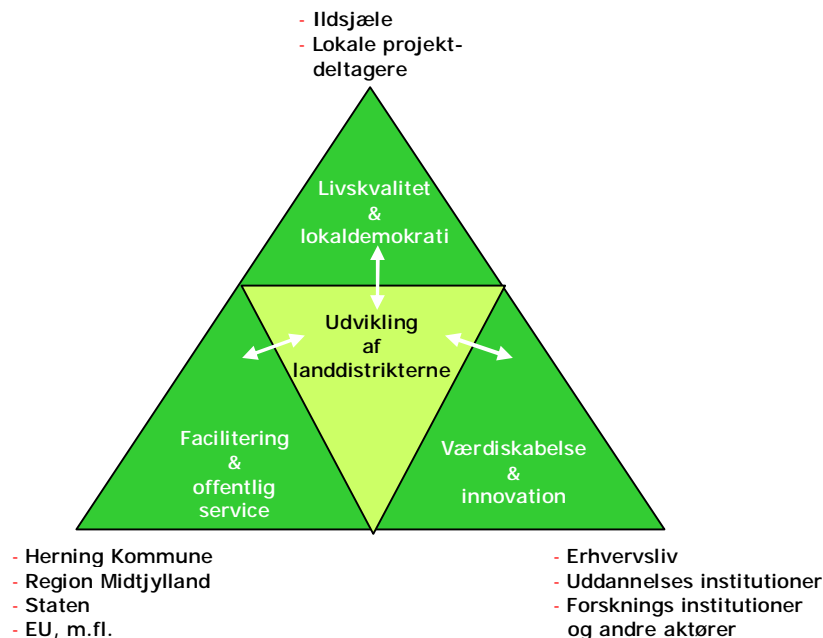

Vandretur ved Præstebjerg

F. Strategi

Den nødvendige trekant

Den norske forsker Reidar Almås har mange års erfaring med undersøgelser af lokal udvikling. Almås fastslår, at succes i lokalt udviklingsarbejde forudsætter et samarbejde mellem flere parter. Han taler om "Den nødvendige trekant", der symboliserer samarbejdet mellem de lokale projektdeltagere, de offentlige myndigheder og eksterne eksperter.

Uden at partnerskabet og samarbejdet i denne trekant fungerer, vil projektet før eller siden gå i stå. Ofte vil der kun blive taget hånd om to af hjørnerne i trekanten, mens den tredje mangler.

Derfor skal landdistriktsudvikling opbygges med tanke for nødvendigheden af alle tre hjørner. Her ser LAG Herning en afgørende opgave for sit fremtidige virke. LAG Herning vil medvirke til, at Herning-området bliver kraft- og videncenter for udviklingen af landdistrikterne i Danmark. Vi vil støtte og initiere aktiviteter og samarbejder inden for og mellem de tre hjørner. Vi har altså en ambition om at fungere som inspirator for lokalområdet, regionen og hele landet.

F1. De overordnede målsætninger

LAG Hernings bestyrelse har formuleret foreningens Mission og Vision – som skal virke som "pejlemærke" for såvel bestyrelsen, medlemmer og projektansøgere.

Mission & Vision

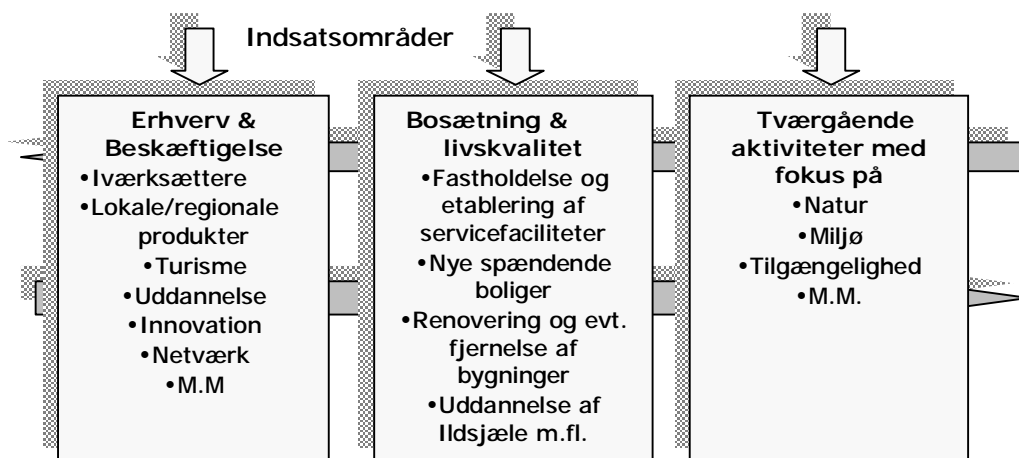
Mission

- LAG Hernings formål er at understøtte lokale kræfter, som ønsker at igangsætte projekter vedrørende arbejdspladser, bosætning og attraktive levevilkår i landdistrikterne
- LAG Herning vil fungere som "oversætter" og "bindeled" mellem statslige, regionale og kommunale tiltag til fremme for det gode liv i landdistrikterne.

Vision

- LAG Herning vil være kendt som katalysatoren for øget Livskvalitet, bosætning og erhvervsfremme i landdistrikterne
- LAG Herning vil være kendt for at få nærdemokratiet til at blomstre i kraft af dialog og borgerinddragelse.
- LAG Herning vil være kendt som en professionel samarbejdspartner der skaber resultater.

Indsatsområde 1 – Erhverv & beskæftigelse

De fleste landsbyer og mindre byer i Herning Kommune fungerer først og fremmest som boligområder. Antallet af arbejdspladser i landbruget er vigende, og antallet af tomme og misligholdte bygninger er i fare for at vokse i forbindelse med sammenlagte landbrugsejendomme. Det svækker områdernes attraktivitet og kan være en forøgende faktor for en generel negativ udviklingsspiral. Derfor er der brug for en stor indsats for at fastholde arbejdspladser og udvikle flere arbejdspladser også uden for selve Herning by med forstæder.

Potentialerne er til stede. Tomme bygninger kan give gode etablerings- muligheder og rammebetingelser for iværksættere i bred forstand.

Den moderne informations og kommunikationsteknologi åbner mulighed for at arbejde hvor som helst. Den lokale landbrugsproduktion kan udnyttes som leverandør af nye kvalitetsprodukter inden for blandt andet fødevarer. Naturværdierne kan bruges i turismæssig sammenhæng. Turisme kan bruges aktivt til at skabe ny lokal indkomst, markedsføring og beskæftigelse. Kan derudover på sigt være med til at afbøde de negative virkninger, af at andre erhverv mister deres betydning eller flytter til større byer.

At udnytte disse potentialer må ske ved et tæt samspil mellem lokale og offentlige aktører. Der er derfor behov for at tænke nye tanker både i forhold til erhverv og bosætning. Udfordringer og mulige løsninger vil variere, og kan ligge i nærområdet eller i et større samarbejde, der for eksempel bygger bro mellem land og by(er). En kortlægning af forskelligheden i kommunen vil være til stor hjælp for alle parter i den videre udvikling. LAG Herning vil tilstræbe i et snævert samarbejde med Herning Kommune og Landsbykontaktudvalget at få et samlet overblik over muligheder og svagheder i den nye kommunes geografiske område. Herning Kommune vil kunne anvende de høstede informationer i forbindelse med kommuneplanlægningen og derigennem få afklaret det samlede behov for områdefornyelse og bygningsfornyelse rundt om i kommunen. Ved en belysning af de lokale udviklingsvilkår, herunder erhvervsvilkårene, vil alle parter få et stærkt videns grundlag til støtte for det videre arbejde. Vi vurderer herigennem, at kunne fastholde, udvikle og forbedre de kvaliteter og potentialer, som findes i landdistrikterne og landsbyerne, og ikke mindst – rette fokus på mulige vækstkilder i landdistrikterne.

LAG Herning vil derfor fokusere på projekter, der kan øge antallet af arbejdspladser, beskæftigelsen og uddannelsesniveaet i landdistrikterne. F.eks.

- Støtte iværksættere med nyetablering og udvikling
- Støtte eksisterende virksomheder med udvikling, markedsføring og distribution(herunder fremme innovation og forbedre produkter, processer og kompetence)
- Udvikling af egns relaterede kvalitetsprodukter indenfor fødevarer
- Udvikling af egns relaterede aktiviteter indenfor turisme/oplevelsesøkonomi (nye turist produkter & tilbud, attraktive natur- og kulturseværdigheder, kunsthåndværk, uddannelse af lokale naturguider)
- Adgang til informationsteknologi og telekommunikation (hermed også bedre muligheden for hjemmearbejdspladser)
- Kompetenceudvikling og uddannelse også af den lokale arbejdsstyrke og de unge
- Anvendelse af nedlagte landbrugsbygninger
- Informationskampagner/markedsføring til støtte for ovennævnte aktiviteter.

En vinterdag i et landdistrikt i februar 2006. Foto Jørgen Møller, Arkitekt MAA, AAU

Indsatsområde 2 - Bosætning og attraktive levevilkår

Ifølge Landdistriktsredegørelsen 2004 er den danske regerings overordnede målsætning for landdistrikterne " at alle områder af landet bliver attraktive områder for udvikling og bosætning, således at der kan oppebæres en geografisk spredning af befolkningen og den økonomiske aktivitet". Nogle landsbyer rundt om er ved at gå i fysisk forfald. Vi ser bygninger der ikke vedligeholdes eller ombygges uhensigtsmæssigt med anvendelse af dårlige materialer, forhaver og indkørsler med skrammel og gamle landbrugsmaskiner og biler, samt overflødige landbrugsbygninger. Dette forhold gælder også for flere af de mindre landsbysamfund i Herning Kommune. Andre steder er der heldigvis over de sidste par år sket store forbedringer i mange af kommunens lokalsamfund, såsom bygning af fællesfaciliteter både til udendørs- og indendørs brug.

Landdistrikterne er generelt truet af vigende befolkningstal. Det betyder, at den lokale service i form af skole, købmand m.m. flere steder er eller kan komme i fare.

Den generelle kvalitet af boligmassen kan have stor betydning for, hvor attraktiv et område opfattes af beboere og potentielle tilflyttere. Der er behov for en betydelig forøgelse af indsatsen for sanering og fornyelse i landsbyerne og på landet for at løfte de store udfordringer, der er med et hastigt voksende antal nedslidte huse i landsbyer, huse på landet og nedlagte landbrug. Uden en fælles indsats på dette område, bliver det svært at tiltrække både erhverv og borgere, samt fastholde eksisterende "brugere" i landområderne.

LAG Herning vil arbejde for at bremse befolkningstilbagegangen og øge bosætningen i landdistrikterne. En bedre udnyttelse af det enkelte landdistriktsområdes særlige ressourcer, der er afstemt med de lokale forhold, er en forudsætning for at vende den negative udviklingsspiral.

LAG Herning vil støtte aktiviteter der sikrer flere og bedre aktiviteter og tilbud, der tager hensyn til børn og unges interesser og dermed medvirke til at gøre landdistrikter mere attraktive for såvel fastboende som potentielle tilflyttere. Det kan blandt andet ske ved øget udnyttelse af den moderne informationsteknologi.

LAG Herning vil medvirke til at vende den truende, negative udviklingsspiral. Det kan blandt andet ske ved en fokusering på områdets kulturhistoriske og naturmæssige

kvaliteter/herlighedsværdier, muligheder for fysisk udfoldelse, som byen ikke i samme grad kan tilbyde: Natur, Fred og Ro og ikke mindst God Plads.

LAG Herning agter målrettet at støtte rammerne for det lokale engagement og frivillige arbejde i landdistrikterne, fremme samarbejde, bistå med profilering og synliggørelse overfor potentielle tilflyttere, samt bidrage til projekter, der kan hjælpe med en fastholdelse af de nuværende beboere. F.eks.

- Fastholdelse, etablering og udvikling af servicefaciliteter, herunder adgang til ny teknologi
- Område og byfornyelse og renovering herunder istandsættelse og/eller nedrivning af misligholdte bygninger. Områdefornyelse kunne typisk anvendes til løsning af en række problemstillinger i byer af en vis størrelse, f.eks. forbedre rekreative arealer, bedre trafikale forhold o.l.
- Styrke integration af nye landsbyborgere
- Genbrug af tomme bygninger til nye formål, f.eks. til brug som samlingssteder, til støtte for attraktivt foreningsliv, netværkspleje og udnyttelse af lokale ressourcer
- Forskønnelsesprojekter, herunder genopretning og vedligeholdelse
- Støtte til udnyttelse, bevaring, genopretning og forbedring af og adgang til den lokale natur- og kulturarv
- Etablering af byggegrunde, gerne med direkte adgang til naturen
- Netværksopbygning og støtte til ildsjæle, borgergrupper etc.
- Markedsføring af landdistrikter som bosætningsområde.

Tværgående aktiviteter

Foruden aktiviteter og projekter, der knytter sig enten erhverv & beskæftigelse eller Bosætning & livskvalitet vil LAG Herning lægge vægt på tværgående aktiviteter og projekter, der kan styrke begge de øvrige indsatsområder. Det kan f.eks. dreje sig om

- Projekter til udvikling af natur- og kultur seværdigheder, der både kan udnyttes lokalt og i turistmæssigt øjemed, f.eks. bedre adgang til naturoplevelser i form af stier, parkering, overnatnings- og uddannelsesfaciliteter, toiletforhold m.m.
- Uddannelse af lokale natur "guides", der kan bruges af beboere, erhvervsdrivende og turister
- Natur- og miljøforbedringer
- Projekter, der kan mindske CO2 udledningen
- Udviklingen af Nationalpark omkring Skjern Å
- Udbredelse af kendskabet og støtte til markedsføring af natur- og kulturoplevelser
- Samarbejder med nabo LAG'er om den rekreative udnyttelse af f.eks. Storåen, Skjern Å og Karup Å
- Forbedring af forbindelserne mellem land og by i form af infrastruktur, netværksdannelse m.m.
- Hjælp til selvhjælp (uddannelse af ildsjæle, projektholdere, inspiration, m.fl.)

F2. Kvantificerede målsætninger

De følgende kvantificerede målsætninger dækker hele perioden frem til 2013:

- Ifølge kommunens befolkningsprognose 2007-2016 forventes pt. en samlet befolkningstilbagegang i de mindre byer og på landet på i alt 1062 personer, svarende til ca. 100 personer om året. *Faldet i befolkningstallet i de mindre byer og på landet skal i det mindste halveres.*
- *Antallet af arbejdspladser i Herning Kommune skal vokse med mindst 2% om året.*
- *Der skal etableres mindst 15 nye virksomheder i landsbyerne og landdistrikterne.*

- *Andelen af 25-29 årige i Herning Kommune uden erhvervskompetencegivende uddannelse skal falde i forhold til 2006-niveauet på 27,27 %.*
- *LAG'en støtter mindst 5 projekter hvert år.*
- *Antallet af støttede projekter skal stige år for år.*
- *LAG'en afholder mindst et større arrangement hvert år.*
- *LAG'ens hjemmeside er etableret inden 01.01.2008.*

F3. Forventede aktiviteter

Egne projekter

LAG Herning agter selv at spille en proaktiv rolle i programperioden, herunder f.eks.

1. Information & PR
2. Vejledning og sparring
3. Årlig landdistriktsdag
4. Seminar, idéværksteder og visionsværkstedsmøder
5. Analyser og undersøgelser
6. Samarbejde lokalt og på tværs
7. Årlig evaluering og handlingsprogram

Ad.1 Information & PR. LAG Herning ser det som et vigtigt område at orientere bredt omkring LAG Hernings aktiviteter for herved at synliggøre de muligheder Landdistriktsprogrammet tilbyder. Det vil vi blandt andet gøre ved at:

- Aktiv anvendelse af vores hjemmeside som informationskilde omkring:
 - Strategien
 - Information om muligheder
 - Igangværende projekter til inspiration for evt. nye projektansøgere
 - reklame for ansøgningsmuligheder
 - erfaringer og analyser
- Udgive nyhedsbreve til medlemmer
- Inddrage den lokale presse hvor det skønnes hensigtsmæssigt
- Vi vil derudover anvende den lokale presse som talerør til såvel medlemmer som til borgere i kommunen.

Ad 2. Vejledning og sparring. Vi vil løbende holde møder med projektdeltager og deltage aktivt i "fødselshjælp" når ønsket. Hjælpe med støttemuligheder også fra andre puljer f.eks. Indenrigs- og Sundhedsministeriets puljer, Socialministeriet, Realdania, andre fonde, samt hjælpe med andre praktiske gøremål.

Ad.3. Årlig landdistriktsdag. Tilbyde ildsjæle og projektansøgere m.fl. et årligt inspirationsmøde, hvor der bl.a. vil blive orienteret om igangsatte projekter, analyser, støttemuligheder og erfaringer. Kunne inkludere eksterne foredragsholdere, undervisnings- og forskningsinstitutioner, der lokale erhvervsliv, Fødevareministeriet og andre LAG'er – med henblik på erfaringsudveksling og netværkspleje.

Ad.4. Seminar, idéværksteder og visionsværkstedsmøder, der kan medvirke til idégenerering og inspiration og nye projekter.

Ad.5. Analyser og undersøgelser. Såfremt der skønnes et behov for afdækning af eventuelle problemer kan analysearbejde iværksættes, gerne i samarbejde med undervisnings- og forskningsinstitutioner. Dette skal ske med henblik på en bedre gennemførelse af indsatsområder, beslutningsgrundlag o.l.

Ad.6. Samarbejde. LAG Herning ser det som en særlig opgave at skabe samarbejde med andre interessenter. Udover et snævert samarbejde med Herning Kommune, landsbykontaktudvalget, Region Midtjylland og Vækstforum, skønner LAG Herning at et

snævert samarbejde med forsknings –og uddannelsesinstitutioner, lokale videntcentre, (f.eks. VIFU, HIH, Århus Universitet m.fl.) er en vigtig kilde til innovation og analyser til støtte for iværksættere og etablerede virksomheder, herunder forbedring af produktionsprocesser, logistik, forbedring af eksisterende og nye produkter. Og ikke mindst uddannelse af arbejdsstyrken, hvor kravene til kvalifikationer løbende skal tilpasses, samt efteruddannelse af personer, der tiltræder nye jobs.

Ad.7. Årlig evaluering. Bestyrelsen vil løbende overvåge igangværende aktiviteter og egen indsats. Bestyrelsen ønsker at have et fast punkt på dagsordenen fra godkendelsestidspunktet i 2008 og fremover omkring status for igangværende projekter, herunder tidsplaner, budgetter og generel opfølgning. Bestyrelsen vil derudover gennemføre et årligt "statusmøde", hvor alle projekter vil blive gennemgået i forhold til:

- Projekternes implementerings status "on target"
- Handlingsplaner såfremt det modsatte
- Tilbagemeldinger fra projektholder (ris & ros)
- Effekt af støttede projekter i henhold til vision og mål
- Koordinatorens indsats og fokusområde
- Evt. justering af udviklingsstrategien med efterfølgende godkendelse jf. gældende regler.

G. Andre målsætninger

LAG Herning vil medvirke til andre tiltag udenfor programmet, såfremt de støtter foreningens vision, mål og indsatsområder.

H. Budget og tidsplan

Nedenstående budget for LAG Herning skal ses som et eksempel på et årsbudget.

Lønudgifter

Køb af koordinatorbistand 200.000 kroner

Administrationsudgifter

Husleje, Iværksætterhuset, Industrivej 18, 7490 Aulum 18.600 kroner

Bestyrelsesmøder 5.000 kroner

Rejseudgifter 26.400 kroner

Møder (idé-værksteder, formidlingsopgaver, o.l.) 20.000 kroner

Andre adm. udgifter (Hjemmeside, telefon, annoncering, PR) 20.000 kroner

Revision 10.000 kroner

I alt 300.000 kroner

LAG Herning er under Landdistriktsprogrammet 2007–2013 karakteriseret som landkommune, med en tildeling af et årligt budget på Løn & Adm. Kr. 300.000 og Projekter Kr. 1.893.34 i henholdsvis 2007 og 2008 jf. Fødevareministeriets brev af 08 oktober 2007. Derudover har Herning Kommune allokeret 500.000 kroner årligt til projektstøtte for LAG Herning fra 2008.

LAG Herning vil udover ovennævnte medfinansiering bistå projektansøgere omkring fremskaffelse af yderligere finansiering gennem fonde, andre offentlige midler til støtte for området, samt forslag til private investorer.

Vægtning af indsatsområderne frem til 2009

Vi har valgt ikke at fordele ovennævnte midler indenfor de valgte indsatsområder, da vi ønsker fleksibilitet og kan derved bedst imødekomme de ansøgninger, hvor behovet skønnes mest relevant for en bæredygtig udvikling. Der er ikke i skrivende stund godkendt statslige midler udover perioden 2007 – 2008. LAG Herning vil revidere budgettet og de forventede aktiviteter når de nye rammer er kendt.

LAG Herning vil bruge såvel Visionen og de kvantificerede målsætninger som styreværktøjer, samt udarbejde et sæt retningslinier og vurderingskriterier til brug for behandling af ansøgninger. LAG Herning vil derudover bruge den løbende evaluering af projekterne til støtte for prioritering af indsatsområderne.

Det er LAG Hernings hensigt at vægte de to indsatsområder ligeligt gennem perioden. Den løbende evaluering kan evt. være med til at ændre vægtningen, såfremt det skønnes hensigtsmæssigt.

I. Bemærkninger

LAG Herning har ingen yderligere bemærkninger.

J. Underskrifter

Formandens navn: Hans-Ejner Juulsen

Formandens underskrift og dato:

Dato: 8.01.2008

Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

Bestyrelsesmedlems navn: Ole Leth Sørensen

Bestyrelsesmedlems underskrift og dato:

Dato: 8.01.2008

Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

Bestyrelsesmedlems navn: Leo Lisby

Bestyrelsesmedlems underskrift og dato:

Dato: 8.01.2008

Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

Udfyldes af Direktoratet for FødevarerErhverv

Dato: SB-1 (signatur)

Dato: SB-2 (signatur)